

Hur och vad konsumerar vi?

Uppgift

Du får kunskap om hur den svenska privatkonsumtionen ser ut och vilka konsekvenser den har ur ett miljöperspektiv. Du tränar på att tolka grafer och modeller.

Arbetsgång

Mänskligheten konsumerar allt mer varor och tjänster vilket hör samman med att vi fått en allt högre levnadsstandard. Med konsumtion menas inte bara det du och jag handlar varje dag i butik utan till exempel också hur vi reser och vad vi äter. Konsumtionens tre största områden är boende, transporter och livsmedel.

1. Börja med att lista vad du och din familj har handlat den senaste månaden.

Titta på din lista och fundera på vilken typ av varor och tjänster ni har handlat (till exempel livsmedel, transport).

Varor	Tjänster

3. Jämför din familjs konsumtion med cirkeldiagrammet nedan kring svensk privatkonsumtion – vilken kategori hamnar dina varor i?

.....

.....

.....

.....

4. Studera cirkeldiagrammet om svensk konsumtion. (2015)

- a) Vilka är de tre största konsumtionsområdena i statistiken?

.....

.....

.....

.....

- b) Varför tror du att dessa områden är de största?

.....

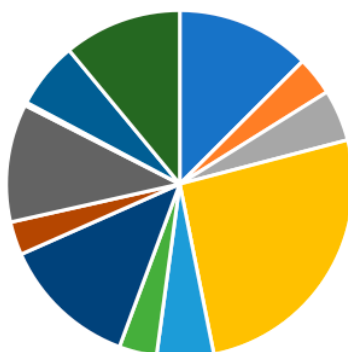
.....

.....

.....

.....

Svensk privatkonsumtion 2015

- Livsmedel och alkoholfria drycker (12,5%)
- Alkohol och tobak (3,6%)
- Kläder och skor (4,8%)
- Bostad, el, gas, uppvärmning (25,9%)
- Möbler, hushållsartiklar och underhåll (5,3%)
- Hälsa- och sjukvård (3,5%)
- Transporter (12,7%)
- Kommunikation (3,1%)
- Fritid, underhållning, kultur (11%)
- Utbildning (0,3%)
- Hotell, café och restauranger (6,2%)
- Övriga varor och tjänster (11%)

Figur 1: Svensk privatkonsumtion 2015. Områdena som mäts är bestämda av FN. Import- och exportvaror är ungefär lika, runt 5,6%. Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

5. Miljöpåverkan från vår konsumtion sker inte bara i Sverige, utan också i de länder där varor produceras. Hur stor miljöpåverkan har de olika konsumtionskategorierna, tror du? Markera i tabellen om du tror att det är stor, medel eller liten miljöpåverkan. Skriv minst ett exempel på miljöpåverkan kopplat till de olika konsumtionskategorierna.

Kategori	Miljöpåverkan (stor, medel, liten)	Exempel på miljöpåverkan
Livsmedel		
Kläder och skor		
Möbler, hushållsartiklar		
Transporter		
Fritid, underhållning, kultur		
Hotell, café och restauranger		
Bostad, el, gas, uppvärmning		

6. Ökar eller minskar svenska utsläpp av växthusgaser orsakat av konsumtion om du lägger ihop utsläpp i och utanför Sverige? Läs Naturvårdsverkets artikel om konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser innan du svarar. Du hittar artikeln på naturvardsverket.se

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Vad är det ekonomiska kretsloppet? Förklara!
Börja med att titta på *Koll på cashens* film om det ekonomiska kretsloppet
kollpacashen.se/det-ekonomiska-kretsloppet/

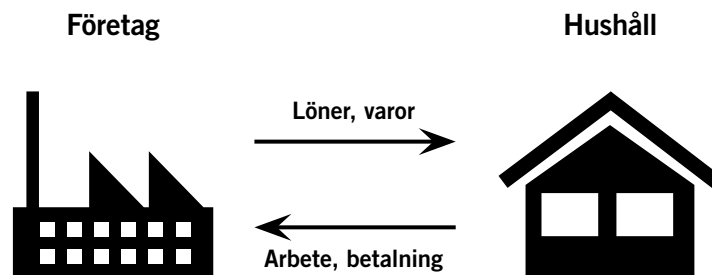

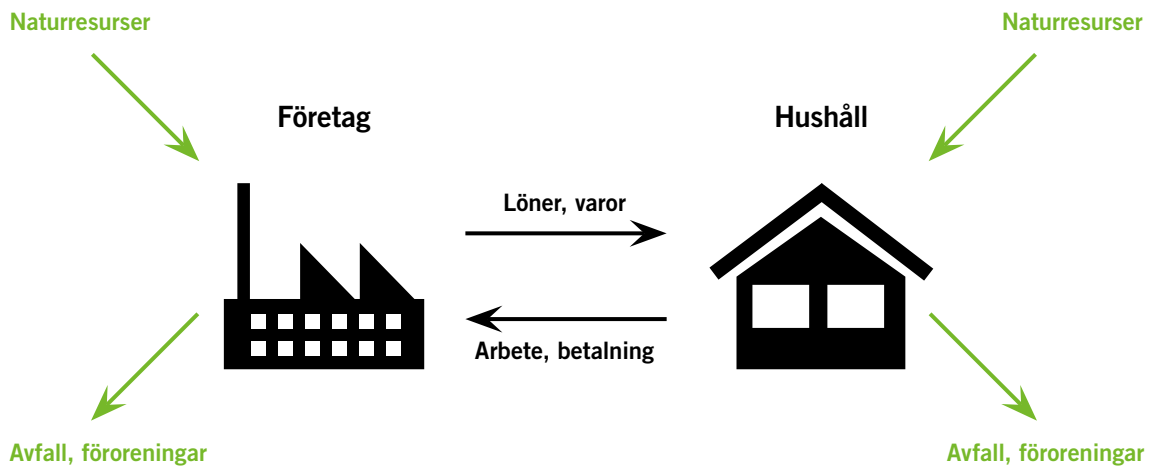
8. Studera följande två modeller som båda beskriver det ekonomiska kretsloppet.

Modell 1: Det ekonomiska kretsloppet

I ekonomiundervisning visar vi ofta upp sådana här bilder för att visa hur hushållen och företagens relation ser ut. Företagen anställer människor och betalar löner för att de arbetar i företagen. Andra köper varor och tjänster av företagen. Hushållen å sin sida betalar för varorna och tjänsterna och erbjuder sig som arbetskraft. Modellen kan visa vad som händer när exempelvis hushållen köper mindre och hur det påverkar relationen.

Modell 2: Det ekonomiska (och ekologiska) kretsloppet

Den första modellen (Modell 1) är inte så cirkulär som vi kanske tror. Utanför företagens och hushållens relation finns också den planet vi bor på. Hushållen och företagen hämtar naturresurser för att kunna tillverka saker som ska konsumeras. Produktionen och konsumtionen leder också till att avfall och föroreningar ofta släpps ut i naturen igen. Inom ekonomi kallas detta "externa kostnader", det vill säga något som ligger utanför ekonomin. Men vad händer om vi måste ta hänsyn till detta när vi pratar ekonomi i samhället?

a) Vad är skillnaderna mellan modellerna?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Varför är modell två en bättre modell att använda för att förstå och diskutera innebörden i hållbar konsumtion?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tips!

- Vill du jämföra länders konsumtion och länders utsläpp av växthusgaser. Kolla FN-förbundets webbplats Världskoll! **globalis.se**
- "Bilen, biffen, bostaden, besparingarna och butiken". På **hallakonsument.se**, under fliken Miljö och hållbarhet, kan du fördjupa dig inom dessa konsumtionskategorier och lära dig mer om deras miljöpåverkan och om hur konsumtionen kan bli mer hållbar. **hallakonsument.se**